

Datum raadsvergadering		Registratienr.	RO 13.3713513
Raadscommissie		Datum B&W besluit	16 juli 2013
Datum raadscommissie		Portefeuillehouder	
Bijlagen	1	Steller	E.Mooij/R.Klaassen
		Telefoon	367 8264
		E-mail	e.mooij@groningen.nl

Onderwerp

Wijkperspectief Rivierenbuurt/Herewegbuurt

Concept raadsbesluit

De raad besluit het Wijkperspectief Rivierenbuurt/Herewegbuurt vast te stellen.

(Publieks-)samenvatting

In en rond de Rivierenbuurt/Herewegbuurt zijn grote infrastructurele ontwikkelingen gaande en aanstaande. Het gaat om de Aanpak Ring Zuid, de ontwikkeling van het stationsgebied, de verbouw van het Herewegviaduct en de toekomst van het Emmaviaduct. In het licht van bovenstaande ontwikkelingen heeft de wijkorganisatie Rivierenbuurt het initiatief genomen om gezamenlijk met de gemeente een perspectief voor de wijk te ontwikkelen en hierbij een proces van duurzame samenwerking tot stand te brengen tussen de belanghebbenden in dit gebied.

Om telkens met alle betrokken partijen goed in te kunnen spelen op de gevolgen van een veranderende omgeving, is een duurzame en voortdurende verbinding noodzakelijk. Het gaat dus niet zozeer om een stip op de horizon, maar vooral om het samen optrekken in woelige tijden. Gezamenlijk oplossingen zoeken voor problemen, maar ook kansen de benutten als die zich voordoen. Wij doen dit in een co-creatieproces waarin we handelen op basis van gelijkheid maar wel vanuit de eigen verantwoordelijkheid.

In het perspectief zijn vier thema's benoemd, met als overkoepelend thema een duurzame wijk in 2020:

- gezond en veilig;
- bereikbaar zijn naar draagkracht van de wijk;
- plezierig wonen met elkaar;
- levendige bedrijvigheid, voorzieningen en ontmoetingsplekken.

Het wijkperspectief is nu afgerond, maar in de samenwerking om de doelen te realiseren zijn de eerste stappen gezet, resultaten behaald en wordt de co-creatie voortgezet.

Inleiding

Voor u ligt het de gedroomde toekomst, wijkperspectief voor de Rivierenbuurt en de Herewegbuurt. Hierin vindt u een toekomstschets van de wijk in 2020. Het perspectief schetst hoe duurzaam, leefbaar en compleet de wijk in 2020 is, mede in het licht van de grote projecten rondom de wijk.

Het perspectief betreft niet alleen een visie op de ontwikkeling van de wijk maar draagt zeer nadrukkelijk ook bij aan de nieuwe manier van werken, zowel van de gemeente als van andere partijen in de wijk. Daarom stellen we uw raad voor om te werken via een proces van "permanente co-creatie". Op deze manier wordt in de uitvoering het succesvolle proces van co-creatie voortgezet en worden de bewoners daadwerkelijk betrokken bij de ontwikkeling van de wijk.

Daarnaast biedt een dergelijk proces meer ruimte voor flexibiliteit en kansen om in te springen op actuele ontwikkelingen, zonder dat alles van te voren al is vastgelegd. Ook maakt de verschuiving van de rol van de overheid en burger in de stad een andere benadering van wijkontwikkeling noodzakelijk: minder sturing vanuit geld en macht van de gemeente en meer ontwikkelen vanuit de eigen kracht van de burger.

Van belang daarbij is dat de gemeente niet alleen meer zal moeten loslaten en faciliteren, maar dat de burger ook meer verantwoordelijkheid moet nemen, zowel in de beleidsvorming als in de uitvoering. Het loslaten van de traditionele manier van werken betekent voor een deel wegstappen uit de *comfort zone*.

Beoogd resultaat

Een door alle partijen gedragen wijkperspectief en een innovatieve, duurzame samenwerking tussen de partijen in de wijk en de gemeente.

Kader

De bestuursopdracht voor dit perspectief is in maart 2012 gegeven. De vervaardiging van het perspectief is opgenomen in de begroting 2012 en het stadsdeelprogramma Groningen-Zuid 2012.

Het proces van co-creatie sluit aan bij de nieuwe manier van werken zoals in het Prinsenhofakkoord is geformuleerd.

Argumenten/afwegingen

Met dit voorstel markeren we de start van een nieuwe werkwijze tussen burgers en gemeente. Alle partijen werken samen aan de in het perspectief gestelde doelen. Maar bovenal slaan we een weg in die moet leiden naar een versterking van de burgerkracht in de stad.

In het Prinsenhofakkoord heeft dit college afgesproken te willen vernieuwen en op zoek te gaan naar werkwijzen, waarbij we met minder geld meer doen. Co-creatie is daarbij een sleutelbegrip. We gaan vaker en innovatiever met burgers en instellingen samenwerken. Bij het ontwikkelen van beleid en projecten zal de gemeentelijke organisatie maximaal gebruik maken van de kennis en de opvattingen van betrokken Stadjs, ondernemers en instellingen. Bij het oplossen van een stedelijk vraagstuk starten we met een maatschappelijke dialoog. Daarbij is het uitgangspunt niet een voorgestelde oplossing vanuit de gemeente, maar een gemeenschappelijke zoektocht naar mogelijke oplossingen.

Het overkoepelende thema voor het perspectief is een duurzame wijk in 2020. Daaronder zijn vier thema's in het perspectief onderscheiden:

- gezond en veilig;
- bereikbaar zijn naar draagkracht van de wijk;
- plezierig wonen met elkaar;
- levendige bedrijvigheid, voorzieningen en ontmoetingsplekken.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Het wijkperspectief is tot stand gekomen in een proces van co-creatie. Er zijn in 2012 en 2013 in totaal zeven sessies geweest in de wijk, waarbij gemeente, bewoners en professionals in de wijk samen inbreng hebben gegeven voor het wijkperspectief. Op basis van deze inbreng zijn de thema's onderscheiden die in het perspectief zijn opgenomen.

We hebben gezamenlijk onderzocht wat we in 2012 prettig vonden in de wijk en wat we als sterke en zwakke punten van de wijk betitelden. Vervolgens hebben we gekeken hoe we de punten in de toekomst voor ons zien. Zijn ze er dan nog, zijn ze nog beter geworden? Dit is verwoord in dit perspectief en we gaan met de betrokken partijen aan de slag om het perspectief werkelijkheid te maken.

Co-creatie gaat een stap verder dan co-productie. Niet alleen het maken van het beleid (co-productie) maar ook het tot uitvoering brengen hiervan is een gezamenlijk proces. De samenleving en de economie van 2013 vragen ook om zo'n proces. Niemand kan meer in zijn eentje zijn wensen verwezenlijken, ook de overheid niet. Door slimme allianties met elkaar te sluiten krijgen we meer voor elkaar.

Het draagvlak is dusdanig dat bewoners elkaar, nog voordat het perspectief formeel wordt vastgesteld, elkaar al hebben opgezocht in groepen om initiatieven te ontwikkelen en uit te voeren.

Financiële consequenties

Van Government naar Governance.

Governance is nodig om visie en realisatie dichter bij elkaar te brengen. De overheid regelt die uitvoering niet meer alleen – zeker niet in stedelijke vernieuwing en herstructurering. Hierbij is een veelheid aan gevestigde partijen met belangen en investeringen betrokken. Niet alleen de uitvoering, maar ook de planontwikkeling moet in al zijn verschillende fases meer gemeenschappelijk gebeuren.

De overheid is afhankelijk van de bijdragen van andere partijen. Het is niet meer de overheid die het plan opstelt en naar draagvlak zoekt, maar de overheid die plannen van verschillende partijen bij elkaar brengt. Het is niet meer de overheid die de agenda bepaalt en dan regie voert om andere partijen daarbij te krijgen, maar de overheid die vanaf het begin mee ontdekt wat, naast de eigen agenda, de verschillende agenda's zijn en daar samen met de betrokken partijen coalities tussen moet zien te smeden. Governance betekent partners zoeken en kijken hoe je die strategieën van die partners zo kunt linken dat er commitment voor het uitvoeringsproces komt.

Als een voorstel/initiatief een financiële bijdrage van de gemeente vereist, bijvoorbeeld omdat het gemeentelijk eigendom of co-financiering betreft, zijn er de volgende mogelijkheden:

1. *Via bestaande lijn- of projectbudgetten.* Hieronder valt ook het combineren van werkzaamheden (werk-met-werk maken). Voorbeeld hiervan is het plaatsen van fietsenrekken, hiervan zijn al een aantal gerealiseerd.
2. *Inzetten van flexibele budgetten.* Nu nog budget van SDC en bijvoorbeeld kleine verkeersmaatregelen. Voorbeeld: een gerealiseerde speel- en ontmoetingsplek aan de Zaanstraat. Naar de toekomst kan geput worden uit de flexibele budgetten zoals bedoeld in de nota Gebiedsgericht Werken.
3. *Afweging via de begroting.* Hierbij zal het voorstel ingebracht worden in de jaarlijkse begrotingscyclus. Voorbeeld is de herinrichting van de Hereweg als gevolg van de werkzaamheden aan de A7 en de vervanging van het Herewegviaduct.

De aan te wenden budgetten kunnen (deels) ter beschikking worden gesteld aan hen die in de uitvoering een prominente rol spelen, dit kunnen burgers zijn maar ook organisaties. Een nader uit te werken verantwoordingsstelsel hoort hier ook bij. Ook zullen we door moeten gaan met de inrichting van dit samenwerkingsproces waarin de wijk zaken zelf oppakt. Dit geldt ook voor het voeren van beheer door bewoners of andere partijen. Dit zal nader moeten worden uitgewerkt.

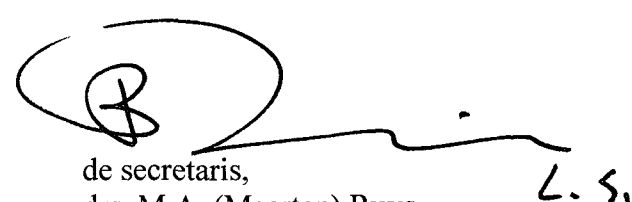
Realisering en evaluatie

Uitvoering vindt plaats via het proces van permanente co-creatie zoals hierboven omschreven. Monitoring van de ontwikkeling van de wijk wordt gevolgd via reguliere instrumenten zoals de Leefbaarheidsmonitor, Wijkcompassen en Gronometer.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

i.o.

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Wijkperspectief Rivierenbuurt/Herewegbuurt September 2013

Inleiding

Voor u ligt de gedroomde toekomst, het wijkperspectief voor de Rivierenbuurt en de Herewegbuurt (hierna: de wijk). Hierin vindt u een toekomstschets van de wijk in 2020. Het perspectief schetst hoe duurzaam, leefbaar en compleet de wijk in 2020 is in het licht van de grote projecten rondom de wijk.

In de directe omgeving van de Rivierenbuurt en Herewegbuurt vindt de komende jaren een aantal grote infrastructurele projecten plaats: de aanpak Zuidelijke Ringweg, het stationsgebied, het Emmaviaduct en de aanpak van de Hereweg. Deze projecten hebben gevolgen voor de woon- en leefomgeving van de wijk. In de wijk zijn twee actieve buurtverenigingen, daarnaast behartigt de Stichting Leefomgeving ZRG de belangen van de wijk in de planvoorbereiding van de grote infrastructurele projecten.

De wijk heeft aangegeven een visie te willen ontwikkelen in co-creatie samen met de gemeente op de toekomst van de wijk in het licht van de grote projecten. Deze visie is uitgewerkt in de vorm van dit wijkperspectief.

Co-creatie

Het wijkperspectief is tot stand gekomen en geschreven in een proces van co-creatie. Er zijn in 2012 en 2013 in totaal zeven sessies geweest in de wijk, waarbij gemeente, bewoners en professionals in de wijk samen inbreng hebben gegeven voor het wijkperspectief.

Op basis van deze inbreng zijn gezamenlijk de thema's onderscheiden die in het perspectief zijn opgenomen.

We hebben onderzocht wat we in 2012 prettig vonden in de wijk en wat we als sterke en zwakke punten van de wijk betitelden. Vervolgens hebben we gekeken hoe we de punten in de toekomst voor ons zien. Zijn ze er dan nog, zijn ze nog beter geworden?

Dit hebben we samen verwoord in dit perspectief en we gaan samen met de betrokken partijen aan de slag om ons perspectief werkelijkheid te maken.

Co-creatie gaat een stap verder dan coproductie. Niet alleen het maken van het beleid (coproductie) maar ook het tot uitvoering brengen hiervan is een gezamenlijk proces. De samenleving en de economie van 2013 vragen ook om zo'n proces. Niemand kan meer in zijn eentje zijn wensen verwezenlijken, ook de overheid niet. Door slimme allianties met elkaar te sluiten krijgen we meer voor elkaar.

Het College van B&W omarmt deze vernieuwde werkwijze en gaat hier actief in andere delen van de stad mee aan de slag. Onze co-creatie in de Rivierenbuurt en de Herewegbuurt is voor het stadsbestuur een voorbeeld voor de volgende stap in participatie. Ook de gemeentelijke organisatie heeft veel baat gehad door in dit proces deel te nemen. Positieve ervaringen spraken zich rond en er is een doorgaande dialoog tussen bewoners en gemeente ontstaan op thema's als jongerenhuisvesting, duurzaamheid, voorzieningen en het beheer van de openbare ruimte. Hier is ook het besef gegroeid en geaccepteerd dat het zeer wel mogelijk is dat bewoners de regie op de agenda voeren.

Programma en randvoorwaarden

Het overkoepelende thema voor het perspectief is een duurzame wijk in 2020. Daaronder onderscheiden wij 4 thema's die tijdens de diverse avonden naar voren kwamen. De thema's

sluiten aan bij de menselijke maat, kenmerken zich door integraliteit en geven de noodzaak aan van het denken over programmagrenzen heen.

Het wijkperspectief geeft hiermee randvoorwaarden voor de uitwerking van het stedelijk beleid én is richtinggevend voor initiatieven van mensen die actief zijn in de wijk.

Uitvoeringsstrategie

Het toekomstperspectief schetst de wijk die we in 2020 willen zijn. Maar om dat daadwerkelijk voor elkaar te krijgen is meer nodig dan alleen het vaststellen van deze tekst of het onderverdelen van de aandachtspunten in beleidsprogramma's. Er is geld nodig, mensen die willen meedoen, inbreng van expertise en afspraken over samenwerking.

In de bijbehorend uitvoeringsstrategie gaan we nader in op wat we wanneer kunnen doen en met wie. We hebben ervoor gekozen een processtrategie uit te werken in plaats van een 'traditioneel' uitvoeringsplan. Ons doel is een proces te ontwikkelen waarbij het proces van cocreatie ook in de uitvoering wordt voortgezet.

Daarbij zijn er 3 soorten initiatieven denkbaar:

1. Initiatieven die we nu meteen met elkaar oppakken omdat daar middelen voor zijn, zoals geld, tijd, informatie, geïnteresseerde meewerkende bewoners etc.;
2. Initiatieven die we nu graag willen oppakken, maar waar we eerst middelen voor moeten zoeken;
3. Initiatieven waar eerst een gemeentebrede wijziging in beleid of regelgeving (bijvoorbeeld een bestemmingsplanwijziging) voor nodig is en dan middelen voor gezocht moeten worden.

Niet alles kan tegelijk. Maar we hebben wel met elkaar afgesproken waaraan we gaan werken en dat dat de moeite waard is!

Uitnodiging

stad

Samen werken aan de toekomst van de Rivierenbuurt en de Herewegbuurt

U bent vanzelfsprekend bij de eerste stap naar het samenwerken

■ woensdag 28 november 2012

van 10.00 tot 12.00 uur in de vergaderzaal van de Rivierenbuurt
en Herewegbuurt

■ vrijdag 6 februari 2013

van 10.00 tot 12.00 uur in de vergaderzaal van de Rivierenbuurt
en Herewegbuurt

De bijeenkomsten beginnen om 19.30 uur in de herengastzaal van de Tenaburg. Aanvullende infor-
matie staat op de website van de gemeente Groningen, met een link naar de agenda.

Profiel van de wijk in 2013

Historische wijk, compleet, organisch gegroeid, duurzaam naar de toekomst

De Rivierenbuurt en Herewegbuurt zijn buurten met een geschiedenis.

Het is een van de eerste stadsdelen – Herewegbuurt nog wat ouder dan Rivierenbuurt - die rondom historische routes (met name Hereweg, maar ook Willemstraat, Rabenhauptstraat en Parkweg) buiten de binnenstad tot groei kwam.

De wijk is – anders dan bijvoorbeeld Gravenburg of de Piccardthof - organisch gevormd.

Dat wil zeggen dat het gebied stukje bij beetje gegroeid en gebouwd is en dat geeft de wijk een goed gevoel om in te zijn.

Rondom de wijk zijn mooie gebieden; het Sterrebos, de Papiermolen, de begraafplaats en het Stadspark. Het Stadspark en het Sterrebos zijn ontmoetingsplekken voor jong en oud.

De bebouwing en de openbare ruimte - vijvers, veel groen - zijn er mooi.

De Zuiderbegraafplaats is een oase van rust in een bebouwde omgeving. Hier kan je goed en rustig wandelen.

Het 'smoel en gevoel' van de wijk is in 2013 over het algemeen goed. Wij willen de bestaande typering zo goed mogelijk in stand te houden. Het goede en karakteristieke duurzaam behouden en versterken!

Veiligheid voorop

Wij hebben een veilig gevoel in de wijk. De Rivierenbuurt en Herewegbuurt zijn prettige buurten om in te wonen.

Het Sterrebos en de Zuiderbegraafplaats zijn mooie randen van de wijk. Een groene omgeving vlakbij huis, waar het vaak lekker rustig is, maar waar je je toch nooit alleen of onveilig voelt.

Het Dinkelpark is een mooi en schoon gebied midden in de wijk met aantrekkelijke en veilige openbare ruimte. Er staat een wooncomplex met een park, dat functioneert als groene kern. De nieuwbouw van het Rivierenhof en het Dinkelpark vormen samen een centrum, het hart van de wijk.

Goede ligging in het groen, goed ontsloten

De binnenstad is dichtbij en een wijk zo dichtbij het centrum is fijn: we hebben wel de voordelen, maar niet de overlast. De nabijheid van het station betekent voor ons een goede bereikbaarheid met OV, een duurzame manier van reizen. Maar ook met de fiets, lopend of met de auto zijn we goed te bereiken. De goede ligging van de wijk trekt wel verkeer aan, ook autoverkeer dat niet altijd in de wijk hoeft te zijn.

Rondom de wijken doen zich enkele grote infrastructurele projecten voor. Dit betreft de aanpak van de Zuidelijke Ringweg, het Stationsgebied, de aanpak van het Emmaviaduct en de Hereweg. De gevolgen van deze projecten voor de wijk zijn de aanleiding geweest om dit perspectief op te stellen.

Bedrijvigheid en voorzieningen vind je in de wijk

Het valt in de wijk anno 2013 op dat er bedrijvigheid aan het verdwijnen is uit de wijk. Iets wat zich overigens in elke wijk in de stad zich voordoet door de recessie en de veranderingen in de detailhandel. Onze wijk heeft nog wel bijna alles wat nodig is: de dagelijkse behoefte

dichtbij. Dit is een kwaliteit. De meeste bedrijvigheid en voorzieningen zitten in de Rivierenbuurt en minder in de Herewegbuurt. Dit vinden we geen probleem.

Er zijn veel verschillende functies in de wijk te vinden zoals winkels, onderwijs, dienstverlening en zorginstellingen. Die functies trekken ook klandizie van buiten de wijk aan, dat is goed voor de bedrijven en instellingen maar levert wel extra verkeer op. Als de functies niet (meer) in de wijk te vinden zijn, is de reisafstand vaak kort: de binnenstad en het voorzieningencentrum van Helpman zijn dichtbij. De ligging van de wijk in de stad, dichtbij binnenstad en Hoofdstation is erg gunstig. Het station is vanwege de trappen echter niet heel goed bereikbaar voor mensen die slecht ter been zijn.

Op zoek naar cohesie tussen buurtbewoners, elkaar kennen en respecteren

De Rivierenbuurt en de Herewegbuurt kennen een gemengde bevolkingssamenstelling met een grote vertegenwoordiging van jongeren en stedelingen. Er zijn echter niet veel verschillende nationaliteiten. Er zijn veel verschillende woningtypen, zowel huur als koop. Dit is ook kenmerkend voor een organisch gegroeide wijk.

De gemengde wijk is ook een dynamische wijk. Sommige bewoners wonen al heel lang in de wijk, anderen vertrekken na een paar jaar alweer. Het is daardoor soms lastig om de burens te leren kennen. Door het verschil in leefritmes van studenten en de andere bewoners, doordat veel oude woningen qua geluidsisolatie minder geschikt zijn voor kamerverhuur en omdat er veel fietsen op straat staan, ontstaat er soms overlast en irritatie.

Het perspectief: De Rivierenbuurt en de Herewegbuurt in 2020

Duurzame wijk in 2020

Duurzaam leven is het overkoepelende thema voor het perspectief. De andere thema's in het perspectief zijn:

1. Gezond en veilig volgens het principe 'Schoon, heel en veilig';
2. Bereikbaar zijn naar draagkracht van de wijk;
3. Plezierig wonen met elkaar;
4. Levendige bedrijvigheid, voorziening en ontmoetingsplekken.

Beleidsuitgangspunten en maatregelen uit deze vier thema's horen bij te dragen aan het doel om in 2020 de Duurzaamste Wijk van Groningen te zijn:

"In 2020 is de Rivierenbuurt/Herewegbuurt de duurzaamste wijk van de stad Groningen! Wij hebben duurzaamheid als overkoepelend kader omarmd. We zijn een duurzamere en 'groenere' wijk dan ooit, omdat we dit al zeven jaar als uitgangspunt voor verdere ontwikkelingen in de wijk hebben genomen. Alle maatregelen die sinds 2013 in de wijk zijn uitgevoerd hebben daaraan bijgedragen

De kernwoorden voor het kader zijn balans, draagkracht en maatwerk. Vooral de balans tussen bereikbaar zijn, woonkwaliteit en bedrijvigheid faciliteren."

Duurzaamheid zit in de wijk verweven. Een duurzamere wijk betekent voor ons:

- Schone lucht en acceptabel geluid, slimme en schone energie;
- Goed beheer en onderhoud van onze gebouwen en (groene) woonomgeving;
- Inrichting op langzaam verkeer en gebalanceerde bereikbaarheid;
- Lokaal kopen wat kan, stimuleren eigen economie;
- Cohesie tussen buurtbewoners, elkaar kennen en respecteren.

1. Gezond en veilig volgens het principe 'Schoon, heel en veilig';

"Wij zijn een gezonde wijk doordat er altijd aandacht is besteed aan beheer en onderhoud. Onze schone, hele, veilige wijk is een aantrekkelijke wijk'.

Wij weten waar gebreken op straat gemeld kunnen worden of waar wij zelf in actie moeten komen. Daardoor hebben wij nette panden en schone straten. Daarbij is extra aandacht voor kenmerkende locaties in de wijk. Sommigen zijn oud, sommigen nieuw, allen herkenbaar.

2. Bereikbaar zijn naar draagkracht van de wijk;

"Bereikbaar zijn is fijn, maar overal waar te voor staat, is niet goed.

We zijn een bereikbare wijk voor bedrijvigheid en voor particulieren in de wijk. We zijn bereikbaar naar draagkracht van de wijk. De wijk is niet groot, dus onze klandizie komt ook van buiten af.

En niet alle voorzieningen en functies zijn in de wijk, dus wij moeten ook de wijk uit kunnen. We zijn daarom niet afgesloten door de grote verkeersprojecten rondom de wijk. Er is goed gekeken naar effecten van de ene verkeersmaatregel op de andere, oftewel er is coördinatie geweest en verbinding gelegd. Een goede toegankelijkheid van de buurt heeft niet geleid tot een grote doorstroming van buitenwijken verkeer door de buurt.

De wijk is in 2020 ingericht op langzaam verkeer, wat we als prettig ervaren. Maar de wijk heeft ook voorzieningen en bedrijvigheid die goed bereikbaar zijn. De bereikbaarheid is in balans met de draagkracht en de schaal van de wijk. ”

3. Plezierig wonen met elkaar;

“De wijk is een microsamenleving op het meest lokale niveau. Hier ontmoet je elkaar. Er is een goede mix van bewoners en er is balans tussen verschillende leefstijlen en leefritmes. Het is plezierig wonen met elkaar.”

4. Levendige bedrijvigheid, voorzieningen en ontmoetingsplekken;

“Bedrijvigheid en voorzieningen in de wijk hebben, is goed, maar niet te veel, want het is wel voornamelijk een woonwijk. Het is er levendig met mate. De bedrijvigheid en de voorzieningen passen bij het karakter van onze woonwijk. Het zijn ontmoetingsplekken in de wijk. De dagelijkse behoeftes zijn in de wijk te vervullen”.

Nadere uitwerking van de thema's / deelprogramma's

1. Gezond en veilig volgens het principe 'Schoon, heel en veilig'

Beheer en onderhoud plegen én kunnen melden

Blijvende aandacht voor beheer en onderhoud en meer aandacht voor de verzorging van de randen van de wijk zijn speerpunten die hun vruchten hebben afgeworpen in de wijk.

Het beheer en onderhoud van parkeerautomaten, verkeersborden, verlichting, riolering, afval en panden in de wijk is op orde.

Er zijn nog altijd diverse locaties te noemen waar zo nu en dan actie nodig is. Het gaat dan om het snel herstellen van kapot materiaal, scheve straten en het opruimen na wegwerkzaamheden. Maar wij weten wat de communicatiekanalen zijn voor het melden van achterstallig onderhoud. En wij benutten jaarlijks de mogelijkheden om tijdens de schouw met de gemeente onze aandachtspunten kenbaar te maken.

Veilige buurt met aandacht voor de randen

Het nieuwe Sterrebos en de Zuiderbegraafplaats zijn mooie randen van de wijk. Een groene omgeving waar het vaak rustig is. Het Sterrebos is voor ons nog makkelijker te bereiken geworden doordat de ringweg deels onder deksels is komen te liggen.

Rust en groen en een perifere ligging (langs de rand van de wijk) kan soms betekenen dat er weinig toezicht is, dus dat er ongemerkt rommel gemaakt wordt en dat mensen zich niet prettig voelen als ze alleen in deze gebieden zijn.

Maar omdat we duurzaam handelen, en we dus zwerfafval opruimen, omdat de led-verlichting functioneert en het beheer en onderhoud op orde is, is het bij ons geen rommel en zijn dit prettige verblijfsgebieden.

Zorgen voor ruimte, groen en lichte omgeving

Wij koesteren licht, groen en ruimte. Het is prettig wonen in een omgeving die niet al te zeer 'versteend' is. Dit hebben we geregeld door in het bestemmingsplan voor de wijk vast te leggen om de bouwmaat en schaalgrootte van de wijk anno 2013 te behouden.

Kunst verbindt ons

Het slim toepassen van kunst heeft de wijk versterkt. Kunst heeft bijgedragen aan identificatie, de zichtbaarheid van de wijk, aan historisch besef en een hogere waardering van de omgeving. We zien dit terug op straat, maar ook in de gevels van bestaande en nieuw gebouwde panden.

Wij zijn trots op ons erfgoed, zoals het Grafisch Museum en het klokje van de Kloostertoren, en hebben dit in ere hersteld. Samen met het Grafisch museum hebben we kunst tot een sterk verbindend element in onze wijk weten te maken.

Groene wijk – eigen initiatieven

Ons groen is goed onderhouden, door de gemeente, maar ook door onszelf.

Het gaat hierbij om kleinschalige, soms vergeten hoekjes en om grotere stukken plantsoen. Het gevoel van verloedering is daardoor afgenomen.

Ook is ons groen in omvang toegenomen, doordat we slim gebruik hebben gemaakt van de verticale ruimte. Dit in de vorm van geveltuintjes, vierkante meter tuintjes en andere

kleinschalige en/of verticale manieren van ecologie. We hebben zorg voor monumentale bomen en we hebben diverse gierzwaluwkasten in de wijk.

In de wijk is enthousiasme over het aanbrengen van meer groen in de wijk en in het zelf vormgeven en onderhouden van (openbaar) groen en verwaarloosde hoekjes.

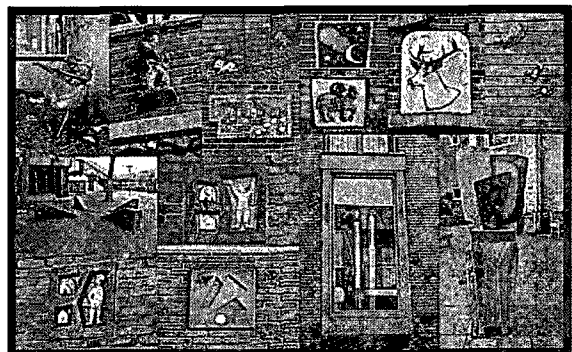
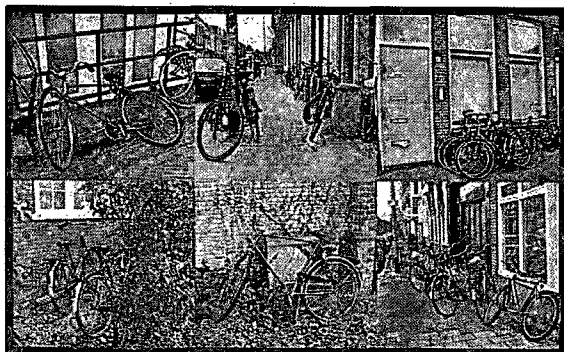
Zichtbaarheid van de politie in de wijk

Wij vinden het prettig dat politie en andere handhavers zichtbaar zijn in de wijk, ook ter preventie van criminaliteit. Er is een actieve aanpak van overlastgroepen en een goede communicatie met de politie. De buurt is actief in het melden van overlast en criminaliteit en helpt de politie mee met haar lokale kennis.

Fietsparkeren

Voor het fietsparkeren heeft de Gemeente Groningen een langlopend gemeentebreed project 'Flankerend Studentenbeleid' met ons doorlopen. Er is daardoor veel aandacht geweest voor fietsparkeren op de stoep en onze stoepen zien er nu netjes uit.

De buurt is actief betrokken geweest bij de plaatsing van fietsenrekken. Binnen het project hebben we locaties bekeken waar de overlast van geparkeerde fietsen beperkt moest worden. Er is per situatie gekeken of het mogelijk is fietsenrekken te plaatsen op eigen terrein of in de openbare ruimte. Daarbij hebben de gemeente en de bewoners altijd eerst gekeken naar de beschikbare ruimte op eigen terrein. In sommige gevallen functioneren de stroken met fietsenrekken als verkeersremmende maatregelen omdat ze de straat minder breed hebben gemaakt.

2. Bereikbaar zijn naar draagkracht van de wijk

Verbonden met buurwijken en rest van de stad

De verbindingen over de A7 zijn van grote waarde, omdat ze de wijk verbinden met zuidelijkere stadsdelen. Hetzelfde geldt naar het oosten met het oversteken van het spoor en naar het westen met de verbinding met de Grunobuurt en het Stadspark.

Ook het Hoofdstation is vanaf de zuidzijde nu goed bereikbaar. Door deze verbindingen is de bereikbaarheid met de rest van de stad zeer goed te noemen.

De kwaliteit van de aansluiting op het Stationsgebied is verbeterd, vooral door de aanpassingen aan de trappen bij het Herewegviaduct en door de traverse naar de perrons van het station. Voor mensen die slecht ter been zijn of veel bagages mee hebben is de zuidelijke entree van het station nu een stuk aangenamer. Het gaat hier niet zozeer om een

interwijkse verbinding, maar veel meer om een goede aansluiting op het station en haar voorzieningen.

Wijk is gericht op langzaam verkeer

De maat van de wijk zorgt voor een goede balans tussen bestemmingsverkeer en doorgaand verkeer en er is een beperking van zwaar verkeer. Er is – afgezien van de bevoorrading van bedrijven en voorzieningen langs de hoofdwegen in de wijk – weinig zwaar verkeer in de woonstraten in de wijk, wat het leefklimaat qua luchtkwaliteit en geluidsnormen ten goede is gekomen.

De wijk heeft een inrichting behouden die gericht is op duurzame manieren van voortbewegen, dus de nadruk ligt op langzaam, bestemmings- en elektrisch verkeer. Het wegprofiel van de Hereweg is ruim heringericht met een groene uitstraling en brede voet- en fietspaden. De overige wegen in de wijk zijn een 30 km/uur zone, veelal eenrichtingsverkeer en daarmee verblijfsgebied.

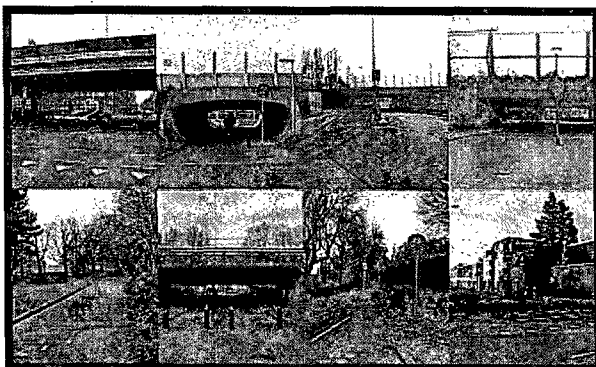
Er zijn veel groenstroken in de wijk en veel doorsteekmogelijkheden tussen woningen. In de Herewegbuurt zijn hofjes. Ook hebben we diverse mogelijkheden in de wijk om elektrische voertuigen te stallen en op te laden.

De fietsroutes door de wijk dienen als functionele verbinding, maar dragen ook bij aan betere beleving van de historie. We hebben meer bekendheid gegeven aan het Pieterpad en de Landelijke Fiets (LF) route die over de Parkweg lopen. Hiermee hebben we de wijk meer geprofileerd.

Parkeren

Aan de Parkweg, Rabenhauptstraat en ook op andere plekken is er overdag door betaald parkeren voldoende parkeerruimte voor eigen auto's en die van bezoek. Kort parkeren is goed mogelijk. Het parkeerregime draagt daarmee bij aan een betere bereikbaarheid en functioneert als rem op (parkerend) niet-bestemmingsverkeer.

Parkeren beïnvloedt het straatbeeld niet te negatief. Autoluwe straten zijn enerzijds mooi, maar parkeergelegenheid in eigen straat is voor ons ook een pre. Waar mogelijk parkeren we op eigen terrein. Dit komt de kwaliteit van de leefomgeving en het straatbeeld ten goede. Auto's delen is een duurzame oplossing waarmee we bijdragen aan een duurzame wijk met minder blik op straat.

3. Plezierig wonen met elkaar

Balans tussen levendigheid en overlast

Jongeren brengen levendigheid. Maar levendigheid slaat in onze wijk niet om in overlast. We houden de balans op het spectrum tussen levendigheid en overlast continu nauwlettend in de gaten als het gaat om samenstelling van de bevolking en de bebouwing.

Laag verloop

Er is een lager verloop van de bewoners dan 10 jaar geleden, zodat de bewoners elkaar weer beter hebben leren kennen en duurzame relaties hebben opgebouwd.

Studenten komen en gaan nog steeds in de wijk, maar ook met hen hebben we goede contacten.

Gemengde samenstelling

Er is een goede mix van de bevolking bereikt door woningen intern te wijzigen, te verbeteren (geluidsisolatie), woningsplitsing aan banden te leggen en woningen te verkopen én verhuren (corporaties). De diversiteit in het woningbestand is behouden gebleven. De segmenten zorg en ouderenwoningen zijn stabiel van omvang gebleven.

De bouwvolumes zoals ze in 2013 waren vastgelegd in het bestemmingsplan zijn grotendeels behouden gebleven. In sommige gevallen zijn huizen samengevoegd om grotere woningen te maken. Dit heeft een diversiteit aan bewoners aangetrokken en aan de wijk verbonden.

Jonge gezinnen verbonden aan de wijk

Jonge gezinnen hebben besloten om in de wijk te blijven. Door de crisis op de woningmarkt 10 jaar geleden was het voor hen moeilijker om een huis te verkopen. Daarvoor in de plaats heeft men het eigen huis verbouwd en vergroot.

Behoud van scholen, sportvoorzieningen, speelruimte en buiten spelen (ook voor oudere kinderen!) in de wijk heeft de woonomgeving aantrekkelijk gemaakt voor jonge gezinnen. Door de vraag naar kinderopvang te faciliteren, zijn jonge gezinnen aan de wijk verbonden.

Studenten en Stadjers

De Gemeente Groningen heeft stadsbreed haar mogelijkheden benut om de overlast door kamerverhuurpanden per straat te beperken. Studenten wonen evenwichtig verspreid door de wijk in daarvoor geschikte woningen.

Het beleid voor normeringen per straat en de regels rondom splitsen van woningen zijn op orde. De gemeente heeft hierin samen opgetrokken met corporaties en onderwijsinstellingen en er is een goed contact met huiseigenaren en permanente dialoog met de doelgroep.

Uitstraling en onderhoud panden

De staat van het onderhoud van eigendom van pandeigenaren is op peil, ook dat van kamerverhuurpanden. Het onderhoud van panden is onze eigen verantwoordelijkheid, en wij hebben goed onderhoud gestimuleerd door de samenwerking met kamerverhuurpandeigenaren te zoeken bij het inkopen van duurzame energie en bij het onderhouden en isoleren van panden.

Wij hebben energiezuinige isolatie aangebracht, groene daken gerealiseerd, zonnecollectoren geplaatst en kweken eetbaar groen (voortuinen / stadstuinen / openbare ruimte).

Onze groene daken zorgen niet alleen voor goede waterafvoer en trekken dieren aan, maar werken ook geluidsdempend.

4. Levendige bedrijvigheid, voorzieningen en ontmoetingsplekken;

Bedrijvigheid en voorzieningen verdeeld en geclusterd

Vooral in de Rivierenbuurt is er bedrijvigheid en zijn er diverse voorzieningen, in mindere mate is dat het geval in de Herewegbuurt. De voorzieningen liggen vaak langs de hoofdwegen, zodat hun bevoorrading en verkeersaantrekkende werking niet in de woonstraten merkbaar is.

Als de functies niet (meer) in de wijk te vinden zijn, is de reisafstand vaak kort, tot zowel de binnenstad als het voorzieningencentrum van Helpman en de Wijert. De locatie van de wijk binnen de stad, dichtbij binnenstad en Hoofdstation is wat dat betreft gunstig.

Dagelijkse behoeftes dichtbij

De wijk heeft bijna alles te bieden wat dagelijks nodig is. Met name de ouderen in de wijk hebben deze functies graag dichtbij huis. Het afleggen van korte afstanden voor onze dagelijkse behoeftes draagt bij aan de mate van duurzaamheid die we voor ogen hebben.

Er zijn twee supermarkten in de wijk en er zijn diverse kleine aanvullende winkels, waar je de dagelijkse boodschappen en persoonlijke dienstverlening kan krijgen. De nieuwe supermarkt uit het goedkope segment is een versterkende aanvulling op het winkelaanbod gebleken. Dit trekt echter wel verkeer van buiten de wijk.

De kleine en specialistische winkels sluiten goed aan bij de kleinschalige bouwvolumes in de wijk: groei heeft plaatsgevonden binnen de schaal die past bij de wijk en de omvang van de gebouwen.

Bezorgservices en afgiftepunten voorzien voor een aanzienlijk en nog steeds groeiend aandeel in de vraag om dagelijkse behoeftes dichtbij. Dit geldt ook bijvoorbeeld voor de bezorgservice van de apotheek.

ZZP'ers

Er zijn veel zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers) in de wijk. Dit levert veel bedrijvigheid op. We maken als buurt gebruik van wat zij te bieden hebben. Zo versterken we de buurteconomie en helpen we elkaar. Ons duurzame adagium: 'Koop elders niet wat de buurt u biedt'.

De ZZP'ers is een plek geboden in een bedrijfsverzamelgebouw, maar velen werken ook vanuit hun eigen woning. In het bedrijfsverzamelgebouw delen de ZZP'ers faciliteiten, vergaderruimtes en materiaal. Er is mogelijkheid tot ontmoeten, uitwisselen en elkaar stimuleren. De vergaderruimtes worden ook door anderen gebruikt, want de wijk is goed bereikbaar per OV.

Minder leegstand en behoud van ruimte

Door samen te werken met diverse pandeigenaren en andere betrokken partijen is het gelukt de leegstand te beperken. Er zitten nu (projecten van) onderwijsinstellingen, wisselwinkels, ZZP'ers en ambachtelijke en creatieve beroepsgroepen in ooit leegstaande panden.

In sommige gevallen heeft tijdelijke invulling van de leegstand soelaas geboden, maar vaker is het gelukt om permanente bewoning en bedrijvigheid aan te trekken. Bestaande panden krijgen een nieuwe functie, waarmee duurzaam met de gebouwen in de wijk wordt omgegaan.

Aandacht voor behoud- en goed gebruik van beschikbare ruimte betekent voor ons dat niet alleen de leegstand wordt beperkt, maar ook dat de ruimte en de groottes van de bebouwing en de manier waarop de straten van oudsher zijn ingericht leidend zijn geweest in ontwikkelingen van de wijk.

Uitnodigend bestemmingsplan

Bij het tegengaan van leegstand, het aantrekken van bedrijvigheid en voorzieningen en het consolideren van de beschikbare ruimte is het slim toepassen van het bestemmingsplan Oud Zuid uit 2009 nodig gebleken.

We hebben initiatieven getoetst op hun omvang en hun bijdrage aan de wijk. En we hebben kunnen tegenhouden wat we niet wenselijk vonden en kunnen toestaan wat we in de wijk wilden hebben. Daarbij heeft de toets aan onze uitgangspunten balans, draagkracht en op maatwerk altijd voorop gestaan.

In 2019 is in het bestemmingsplan Oud Zuid deze wijze van getrapte regelgeving en deze vorm van uitnodigingsplanologie dan ook nogmaals benadrukt en vastgesteld.

Uit bestemmingsplan Oud Zuid 2019:

Uitgangspunt daarbij is het conserveren van de bestaande inrichting van het gebied. Daarnaast geldt dat handhaving en versterking van het woonkarakter van het gebied een belangrijke doelstelling is.

Uitgangspunt van het bestemmingsplan is de ruimtelijke kwaliteit van de wijk te behouden. Het plan beoogt die kwaliteiten te versterken waar dit mogelijk is.

De bestaande bebouwingsstructuur en de bebouwingshoogtes zijn met enige marges in dit bestemmingsplan vastgelegd en gefixeerd.

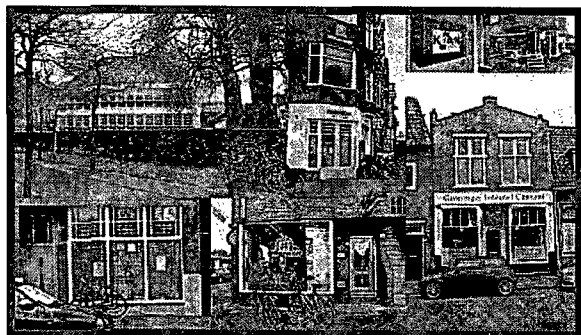
Multifunctioneel Centrum (MFC)

Twee weten meer dan één. En als meerdere instanties een gebouw delen, dan is dan niet alleen heel duurzaam, maar zijn ze ook nog eens goed vindbaar en zichtbaar voor de wijk. De wijk heeft een trefpunt waar vele instanties onder 1 dak zitten; het multifunctionele centrum (MFC). Hier kun je terecht voor vragen over gezondheid en zorg. In dit MFC is een compleet team dat vragen van bewoners kan beantwoorden zonder doorverwijzing; er is vraaggerichte (centrale) aansturing.

Het MFC dient ook als buurtvergaderzaal, bedrijfsverzamelgebouw, café, STIP, CJG, contactpunt gemeente en link met wijkagent. Er is ook een activiteitenprogramma opgesteld met kunst en theater. Het MFC draagt daarmee bij aan de interactie tussen jong en oud en aan sociale cohesie.

Dinkelpark

Door toevoeging van enkele recreatieve functies en elementen, zoals bankjes, doeltjes voor voetbalveld, heg rondom speelplek, heeft het Dinkelpark een extra impuls gekregen. Maar m.n. doordat omwonenden, i.s.m. de buurtfeestcommissie, aan de slag zijn gegaan met het organiseren van activiteiten in het park zoals bv. (water)sport- en muziekactiviteiten, rommelmarkten, etc., is het veel meer dan voorheen een levendig buurtpark geworden.

Uitvoeringsstrategie

Permanente cocreatie

De gezamenlijke input van alle betrokken partijen heeft geleid tot dit perspectief.

Om van wijkperspectief naar uitvoering te komen is een uitvoeringsstrategie noodzakelijk. In plaats van te werken met een klassiek uitvoeringsplan, gekoppeld aan middelen en een vaste planning, stellen we voor om te werken via een proces van “permanente cocreatie”. Op deze manier wordt in de uitvoering het succesvolle proces van cocreatie voortgezet en de bewoners daadwerkelijk betrokken blijven bij de ontwikkeling van de wijk en realisatie van het perspectief.

Daarnaast biedt een dergelijk proces meer ruimte voor flexibiliteit en kansen om in te springen op actuele ontwikkelingen, zonder dat alles van te voren al is vastgelegd. En niet in de laatste plaats maakt de nieuwe manier van Gebiedsgericht Werken in de stad een andere benadering van wijkontwikkeling noodzakelijk.

Van belang daarbij is dat de gemeente niet alleen meer zal moeten loslaten en faciliteren, maar dat de burger ook meer verantwoordelijkheid moet nemen, zowel in de beleidsvorming als in de uitvoering. Het loslaten van de traditionele manier van werken (uitvoeringsprogramma, inspraakmodel) betekent voor een deel wegstappen uit de *comfort zone*.

Organisatie

Als eerste stap zijn werkgroepen gevormd van bewoners en gemeentelijke deskundigen die zich inspannen om op een vijftal thema's doelen in de wijk te realiseren. Dit zijn:

- Openbare Ruimte
- Ontmoeten
- Jongerenhuisvesting
- Herinrichting Hereweg
- Bereikbaarheid

Deze werkgroepen fungeren daarnaast als vehikel voor de permanente cocreatie: dialoog tussen gemeente, bewoners en andere belanghebbenden. De werkgroepen worden voorgezeten door bewoners, de gemeentelijke betrokkenheid wordt ingevuld door beleidsadviseurs met expertise op het thema van de groep. Op deze manier ontstaat een duurzame dialoog tussen bewoners en beleidsvoorbereiders.

Coördinatie van de werkgroepen vindt nu nog plaats door de huidige stadsdeelcoördinator en secretaris. In de nabije toekomst wordt dit overgenomen door de bewoners samen met de gemeentelijk betrokkenen. De nieuwe directie Gebiedsgericht Werken zal een dienende en adviserende rol gaan innemen.

Kader

Om het proces van permanente cocreatie tot een succes te maken is het wel belangrijk om een gezamenlijk vertrekpunt te formuleren. We willen prioriteit gegeven aan initiatieven die passen binnen de thema's uit het wijkperspectief en bijdragen aan het uiteindelijke doel: de duurzaamste wijk van Groningen worden. We onderscheiden drie typen initiatieven:

1. Direct op korte termijn realiseerbare voorstellen waar budget voor is en draagvlak en medewerking bij bewoners en gemeente;
2. Voorstellen waar wel draagvlak en medewerking voor is, maar nog geen budget;
3. Voorstellen die een gemeentebrede beleidswijziging noodzakelijk maken, bijvoorbeeld een beleidsnota of een bestemmingsplanwijziging.

Van Government naar Governance

Governance is nodig om visie en realisatie dichter bij elkaar te brengen. De overheid regelt die uitvoering niet meer alleen – zeker niet in stedelijke vernieuwing en herstructurering. Hierbij is een veelheid aan gevestigde partijen met belangen en investeringen betrokken. Niet alleen de uitvoering, maar ook de planontwikkeling moet in al zijn verschillende fases meer gemeenschappelijk gebeuren.

De overheid is afhankelijk van de bijdragen van andere partijen. Het is niet meer de overheid die het plan opstelt en naar draagvlak zoekt, maar de overheid die plannen van verschillende partijen bij elkaar brengt. Het is niet meer de overheid die de agenda bepaalt en dan regie voert om andere partijen daarbij te krijgen, maar de overheid die vanaf het begin mee ontdekt wat naast de eigen agenda de verschillende agenda's zijn, en daar samen met de betrokken partijen coalities tussen moet zien te smeden. Governance betekent partners zoeken en kijken hoe je die strategieën van die partners zo kunt linken dat er commitment voor het uitvoeringsproces komt.

Financiën en verantwoording

Als een voorstel een financiële bijdrage van de gemeente vereist, bijvoorbeeld omdat het gemeentelijk eigendom of cofinanciering betreft, zijn er de volgende mogelijkheden:

1. *Via bestaande lijn- of projectbudgetten.* Hieronder valt ook het combineren van werkzaamheden (werk-met-werk maken). Voorbeeld hiervan is het plaatsen van fietsenrekken, hiervan zijn al een aantal gerealiseerd.
2. *Inzetten van flexibele budgetten.* Nu nog budget van SDC en bijvoorbeeld kleine verkeersmaatregelen. Voorbeeld: een gerealiseerde speel- en ontmoetingsplek aan de Zaanstraat. Naar de toekomst kan geput worden uit de flexibele budgetten zoals bedoeld in de nota Gebiedsgericht Werken.
3. *Afweging via de begroting.* Hierbij zal het voorstel ingebracht worden in de jaarlijkse begrotingscyclus. Voorbeeld is de herinrichting van de Hereweg als gevolg van de aanleg van de A7 en de vervanging van het Herewegviaduct.

De aan te wenden budgetten kunnen (deels) ter beschikking worden gesteld aan hen die in de uitvoering een prominente rol spelen, dit kunnen burgers zijn maar ook organisaties. Een nader uit te werken verantwoordingsstelsel hoort hier ook bij. Ook zullen we door moeten gaan met de inrichting van dit samenwerkingsproces waarin de wijk zaken zelf

oppakt. Dit geldt ook voor het voeren van beheer door bewoners of andere partijen. Dit zal nader moeten worden uitgewerkt.